

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 54 ฉบับที่ 10 : 17 มีนาคม 2566

Volume 54 Number 10: March 17, 2023

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในปี พ.ศ. 2555-2564 (Situation of drowning among children under 15 years old, Thailand, 2012-2021)

✉ som_atat@yahoo.com

กลุ่มป้องกันการจมน้ำ กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค

สถานการณ์การเสียชีวิต

จากข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2555-2564 พบว่าคนไทยเสียชีวิตจากการจมน้ำที่มีสาเหตุมาจาก Accidental drowning (W65-74) จำนวน 35,915 คน หรือเฉลี่ยวันละ 10 คน อัตราการเสียชีวิตอยู่ในช่วง 4.8-6.3 ต่อประชากรแสนคน โดยในช่วง 8 เดือน (มกราคม-สิงหาคม) ของปี พ.ศ. 2565 พบทุกกลุ่มอายุเสียชีวิตจากการจมน้ำ จำนวน 2,883 คน

เมื่อจำแนกเฉพาะกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พบว่า ช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) มีเด็กจมน้ำเสียชีวิต จำนวน 7,374 คน หรือเฉลี่ยวันละ 2 คน อัตราการเสียชีวิตอยู่ในช่วง 5.0-8.6 ต่อประชากรแสนคน โดยในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2565 พบเด็กจมน้ำเสียชีวิต จำนวน 465 คน (รูปที่ 1)

ทั้งนี้จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า กลุ่มเด็กมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และกลับมาเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (ปี พ.ศ. 2564 และ 2565) ขณะที่ทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มคงที่มาตลอด และเพิ่มสูงขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่นเดียวกัน (รูปที่ 2)

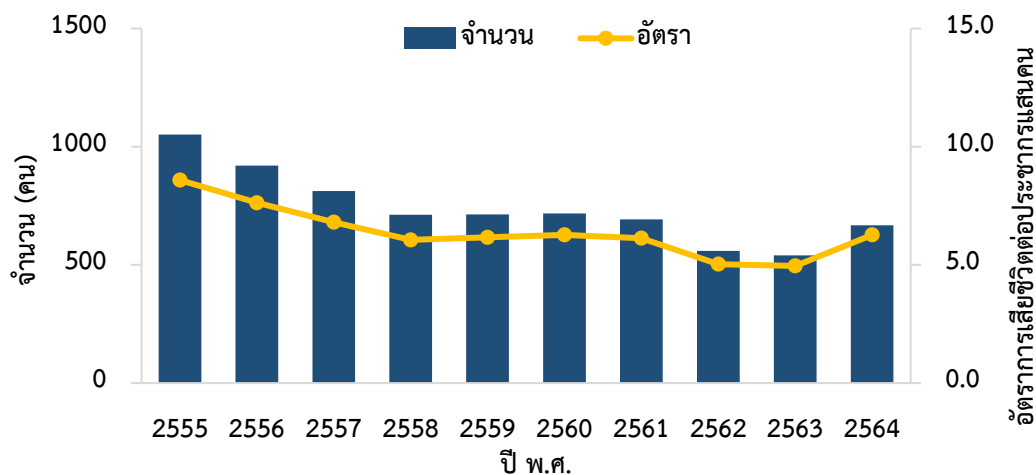
เมื่อพิจารณาเฉพาะในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (ค่าเฉลี่ย 10 ปี) พบกลุ่มอายุ 0-4 ปี และ 5-9 ปี มีอัตราการเสียชีวิตสูงสุด

เท่ากับ 7.3 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 10-14 ปี เท่ากับ 4.7 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่ 3) และเมื่อจำแนกจังหวัดตามพื้นที่เสี่ยง พบส่วนใหญ่จังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยงสูง (สีแดง) อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา คือ ภาคกลาง (รูปที่ 4)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะปี พ.ศ. 2564 พบเด็กไทยเสียชีวิตจากการจมน้ำ จำนวน 667 คน มีอัตราการเสียชีวิต เท่ากับ 6.3 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2563) พบแนวโน้มการเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 23.5 โดยพบเพศชายเสียชีวิตมากกว่าเพศหญิง 2.2 เท่า และเมื่อพิจารณารายกลุ่มอายุ พบกลุ่มอายุ 0-4 ปี มีอัตราการเสียชีวิตสูงสุดที่สุด เท่ากับ 7.3 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา กลุ่มอายุ 5-9 ปี เท่ากับ 7.0 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 10-14 ปี เท่ากับ 4.8 ต่อประชากรแสนคน ทั้งนี้เมื่อจำแนกรายภาค พบภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเสียชีวิตสูงสุดที่สุด เท่ากับ 8.4 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ มีอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคน เท่ากับ 5.8, 5.7 และ 3.3 ตามลำดับ (รูปที่ 5) และหากจำแนกรายเขตสุขภาพพบว่า เขตสุขภาพที่มีอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนสูงสุดที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 8 เขตสุขภาพที่ 3 และเขตสุขภาพที่ 7 เท่ากับ 9.7, 9.7 และ 9.1 ตามลำดับ (รูปที่ 6)

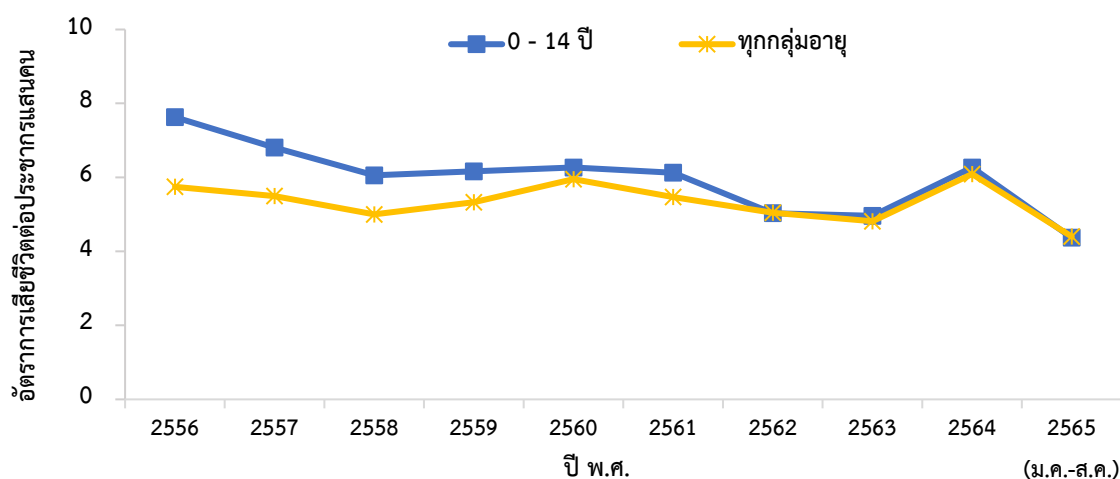

◆ สถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในปี พ.ศ. 2555-2564	143
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 10 ระหว่างวันที่ 5-11 มีนาคม 2566	148
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 10 ระหว่างวันที่ 5-11 มีนาคม 2566	149

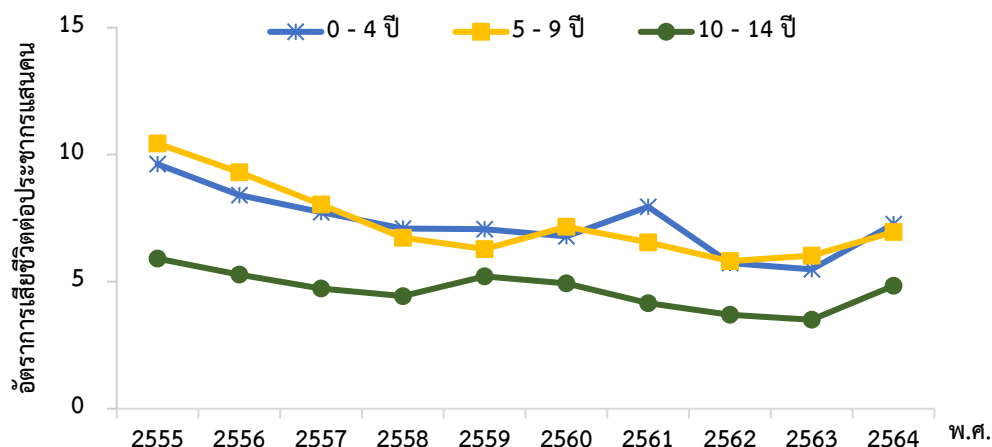
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รูปที่ 1 จำนวนและอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคน จากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555-สิงหาคม 2565

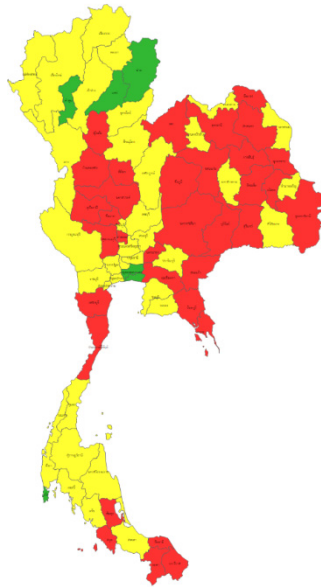
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รูปที่ 2 อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคน จากการจมน้ำ จมน้ำ ประเทศไทย จำแนกตามกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และทุกกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2555-สิงหาคม 2565

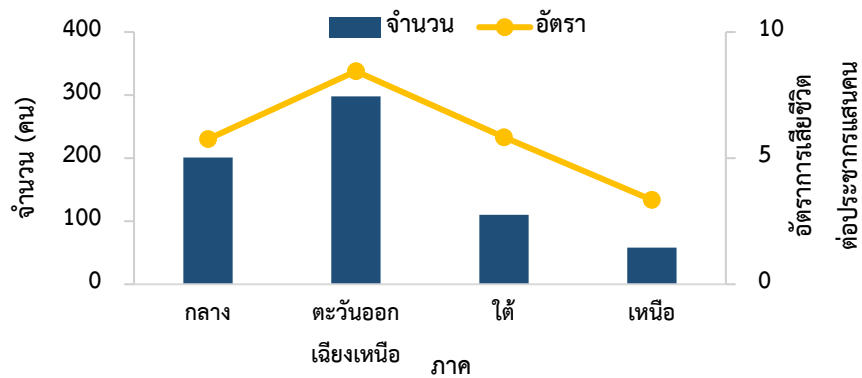
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รูปที่ 3 อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนจากการจมน้ำ ของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำแนกรายกลุ่มอายุ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555-2564

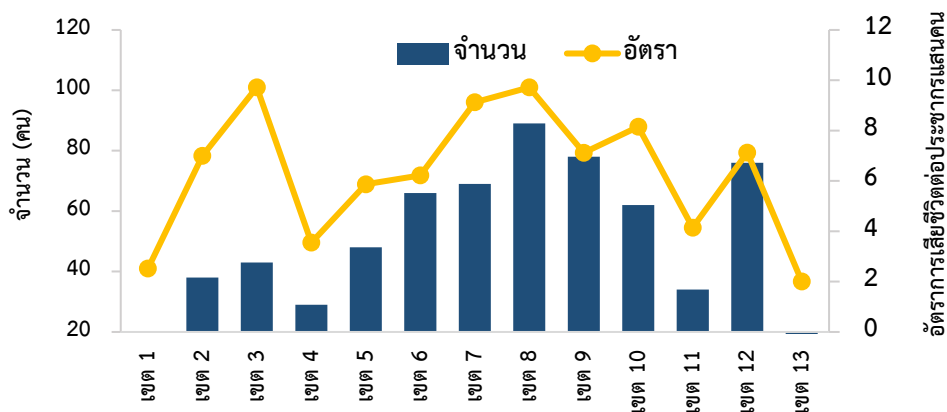

- พื้นที่เสี่ยงมาก : อัตราการเสียชีวิต
ต่อประชากรเด็กแสนคน มากกว่าหรือเท่ากับ 6.5 หรือ
จำนวนคนเสียชีวิต ตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป
- พื้นที่เสี่ยงปานกลาง : อัตราการเสียชีวิตต่อ
ประชากรเด็กแสนคน เท่ากับ 3.0–6.4
- พื้นที่เสี่ยงน้อย : อัตราการเสียชีวิต
ต่อประชากรเด็กแสนคน น้อยกว่า 3.0

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
รูปที่ 4 อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำแนกตามพื้นที่เสี่ยง ประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2560–2564 (เฉลี่ย 5 ปี)

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
รูปที่ 5 จำนวนและอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำแนกตามภาค ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
รูปที่ 6 จำนวนและอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำแนกรายเขตสุขภาพ
ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564

เมื่อจำแนกรายเดือนพบว่า เดือนกันยายนและตุลาคม มีผู้เสียชีวิตสูงสุดที่สุด จำนวน 71 คน เท่ากัน (ร้อยละ 21.3) รองลงมา คือ เดือนเมษายน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 10.3) และเมื่อจำแนกรายวันพบว่า วันเสาร์มีผู้เสียชีวิตสูงสุด ร้อยละ 18 รองลงมา คือ วันอาทิตย์และพฤหัสบดี ร้อยละ 16 เท่ากัน สำหรับวันอื่น ๆ มีสัดส่วนการเสียชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน (รูปที่ 7)

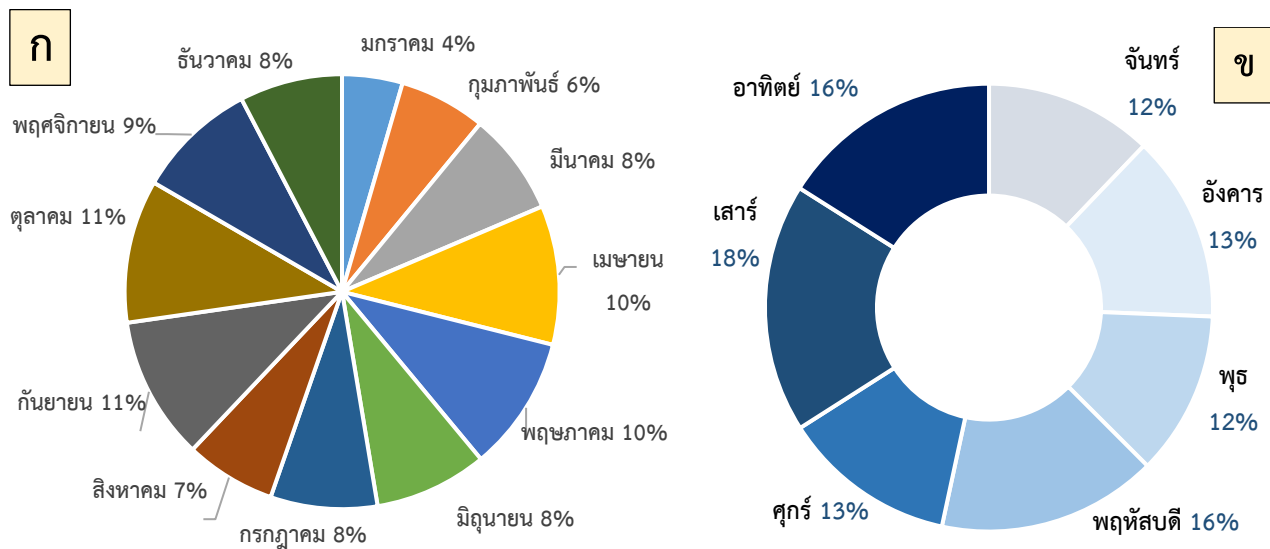
ปัจจัยเสี่ยง

จากข้อมูลระบบรายงานผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำ ของกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค ปี พ.ศ. 2564 พบว่า สาเหตุของการตกน้ำ จมน้ำ ของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เกิดจากการชวนกันไปเล่นน้ำ ร้อยละ 54.5 รองลงมา คือ พลัดตก/ลื่น

ร้อยละ 27.0 โดยเด็กที่จมน้ำเสียชีวิตว่าน้ำเป็น ร้อยละ 12.9 และมีทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ ร้อยละ 2.4 นอกจากนี้ยังพบผู้เสียชีวิตเกือบทั้งหมดไม่มีการสวมเสื้อชูชีพขณะลงเล่นน้ำ (ร้อยละ 99.0)

ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พบว่า ส่วนใหญ่ขาดการดูแล (เช่น ผลอโรเพียงชั่วขณะ ปล่อยเด็กไว้ตามลำพัง) (ร้อยละ 34.1) รองลงมา คือ ขาดความรู้เรื่องแหล่งน้ำเสี่ยง ร้อยละ 23.5 และแหล่งน้ำไม่ปลอดภัย (เช่น ขาดการสร้างรั้ว/พื้นผิวลื่น) ร้อยละ 21.3

แหล่งน้ำที่พบเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุด คือ สระน้ำ (ร้อยละ 21.3) รองลงมา คือ คลอง (ร้อยละ 15.8) และ บ่อน้ำ (ร้อยละ 14.9)

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รูปที่ 7 จำนวนและร้อยละการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำแนกรายเดือน (ก) และวัน (ข) ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564

มาตรการป้องกันการจมน้ำ

สำหรับผู้ปกครองและเด็ก :

- ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยเด็กไว้ตามลำพัง ไม่ปล่อยให้เด็กไปเล่นน้ำกันเอง และไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังกับบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- ทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ควรใช้คอกกั้นเด็กหรือกำหนดพื้นที่เล่นปลอดภัย (Playpen) ให้แก่เด็ก เพื่อไม่ให้เด็กเข้าถึงแหล่งน้ำ
- เหน้ทั้งจากภาชนะทุกครั้งหลังใช้งาน หาฝาปิดที่แข็งแรง มั่นคง หรือฝักกบอ่างน้ำที่ไม่ได้ใช้งาน
- สอน/เรียนรู้ แหล่งน้ำเสี่ยงและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งกฎความปลอดภัยทางน้ำ

- สอน/เรียนรู้ วิธีการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด และวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง

- ใส่เสื้อชูชีพทุกครั้งที่ต้องทำกิจกรรมทางน้ำ เช่น นั่งเรือ ประกอบอาชีพ เล่นกีฬาทางน้ำ

สำหรับประชาชนและชุมชน :

- สำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน และจัดการแหล่งน้ำเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เช่น สร้างรั้ว ติดป้ายคำเตือน จัดให้มีอุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำไว้บริเวณแหล่งน้ำเสี่ยง (ถังแกลลอนเป่าผูกเชือก ขวดน้ำพลาสติกเปล่า ไม้)
- เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยในชุมชน เช่น ประกาศเสียงตามสาย คอยตักเตือนเมื่อเห็นเด็กเล่นน้ำตามลำพัง

- มีมาตรการ/กฎระเบียบในชุมชน เช่น ห้ามดื่มสุราขณะทำกิจกรรมทางน้ำ ใส่ชูชีพเมื่อโดยสารเรือหรือทำกิจกรรมทางน้ำ แหล่งน้ำที่เกิดขึ้นใหม่ต้องมีมาตรการป้องกัน

สำหรับเจ้าหน้าที่/บุคลากรสาธารณสุข :

- ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องปัจจัยเสี่ยง แนวทางการป้องกันการจมน้ำ และความปลอดภัยทางน้ำ

- สอนให้คนในชุมชนรู้จักวิธีการช่วยเหลือคนตกน้ำหรือจมน้ำเบื้องต้น และวิธีการปฐมพยาบาลที่ถูกวิธี (โดยเน้นว่าห้ามจับคนที่จมน้ำอุ้มพาตัว แต่ให้ใช้วิธีการเป่าปากและนวดหัวใจ)

- เฝ้าระวังและสอบสวนการจมน้ำทุกรายในพื้นที่ และกำหนดมาตรการป้องกันร่วมกับชุมชน

- ผลักดัน/สนับสนุนให้เกิดทีมผู้ก่อการดี (MERIT MAKER) ป้องกันการจมน้ำ ให้ครอบคลุมในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

1. Strategy and Planning Division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health (TH). Number and death rate from drowning, 2010-2021 [data file]. Nonthaburi: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health (TH); 2022.

2. Drowning Prevention Group, Division of Injury Prevention, Department of Disease Control (TH). Factors and risk behaviors for death from drowning, 2021 from drowning injury and death reporting system [data file]. Nonthaburi: Division of Injury Prevention, Department of Disease Control (TH); 2022.

3. World Health Organization. Preventing drowning: an implementation guide [Internet]. 2017 [cited 2023 Feb 5]. Available from: <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1083494/retrieve>

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

กลุ่มป้องกันการจมน้ำ กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค. สถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในปี พ.ศ. 2555–2564. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 2566; 54: 143–7.

Suggested citation for this article

Drowning Prevention Group, Division of Injury Prevention. Situation of drowning among children under 15 years old, Thailand, 2012–2021. Weekly Epidemiological Surveillance Report. 2023; 54: 143–7.